

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U000690

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 28-02-2025

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Калинич Марія Василівна

2. Mariia V. Kalynych

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-3568-9971

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 011

Назва наукової спеціальності: Освітні, педагогічні науки

Галузь / галузі знань: освіта

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: 011 Освітні, педагогічні науки

Дата захисту: 23-04-2025

Спеціальність за освітою: Прикладна лінгвістика

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 1

Повне найменування юридичної особи: Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

Код за ЄДРПОУ: 02125622

Місцезнаходження: бульвар Шевченка, буд. 81, Черкаси, Черкаський р-н., 18031, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

Код за ЄДРПОУ: 02125622

Місцезнаходження: бульвар Шевченка, буд. 81, Черкаси, Черкаський р-н., 18031, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 14.35.09

Тема дисертації:

1. Формування фахової компетентності майбутніх перекладачів художньої літератури із застосуванням інформаційно- комунікаційних технологій
2. Forming Professional Competence of Future Translators of Fiction Using Information-and-Communication Technologies

Реферат:

1. У дисертації представлено результати дослідження проблеми формування фахової компетентності майбутніх перекладачів художньої літератури (ФКМПХЛ) із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ), зокрема, обґрунтовано теоретичні та методичні аспекти досліджуваної проблеми, вперше розроблено модель зазначеної освітньої взаємодії. Розглянуто зміст базових понять із проблематики розвідки: «компетентність», «інформаційно-комунікаційні технології», «фахова компетентність». Запропоновано авторське тлумачення дефініцій: «фахова компетентність майбутнього перекладача», «фахова компетентність майбутнього перекладача художньої літератури», «фахова компетентність майбутнього перекладача художньої літератури із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій».

Поняття «фахова компетентність майбутнього перекладача» розглядається нами як актуальна та важлива для успішної професійної діяльності майбутніх перекладачів компетентність у галузі знань 03 Гуманітарні науки спеціальності 035 Філологія спеціалізації 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська на шостому рівні НРК. Встановлено, що фахова компетентність майбутніх перекладачів є компетентністю, яка складається з: мовного; особистісного; цифрового; дослідницького; перекладацького; культурного; текстотвірний; стратегічного; галузевого; комунікативного; екстралінгвістичного компонентів. Схарактеризовано головні переваги використання інформаційно-комунікаційних технологій у процесі формування ФКМПХЛ: привернення у такий спосіб уваги до навчання, чому передують посилення мотивації до освітнього процесу; можливості розкриття творчого потенціалу студентів шляхом саморепрезентування в соціальних мережах; подолання психологічних бар'єрів спілкування, пов'язаних із труднощами висловлювання думки на загал; можливості роботи з автентичними проектами безпосередньо мовою оригіналу, а також безперешкодним та швидкодоступним спілкуванням із фахівцями-перекладачами; можливостями працювати віддалено, у власному темпі, з програмами та застосунками, підібраними індивідуально для кожного психотипу окремого студента тощо. Розроблено структурну організацію феномену формування ФКМПХЛ із застосуванням ІКТ та виокремлено компоненти цієї структури, а саме: професійний (володіння іноземною мовою на високому рівні; знання та розуміння мети й завдань перекладу; вміння ефективно використовувати техніки перекладу; вміння здійснювати результативний і надійний пошук інформації; вміння планувати свою роботу; передбачення та вирішення потенційних перекладацьких потреб; обізнаність із різними жанрами та стилями текстів; навички редагування тексту), цифровий (інформаційна грамотність (навички роботи із сучасними ІКТ); вміння створювати стратегії пошуку інформації; вміння до самостійного усунення нескладних несправностей; медіаграмотність; критична оцінка інформації; знання щодо основ безпечного серфінгу в мережі Інтернет), особистісний (уважність; наполегливість; мотивація до виконання завдань; готовність до саморозвитку; самоорганізація та самодисципліна; готовність до самостійної роботи; лідерство; надійність; організованість), комунікативний (знання щодо результативної співпраці з клієнтами; готовність до роботи в команді; відповідальність; знання перекладацьких стандартів; знання перекладацької етики), когнітивний (знання культурного фону країн, з/на мови яких виконується переклад; знання енциклопедичного характеру; знання актуальних новин; знання з різноманітних предметних галузей) та фаховий художній (вміння зберігати національну самобутність твору; знання, пов'язані з автором і його стилем; володіння знаннями щодо норм й узусу мов, задіяних у перекладі; вміння створювати «оригінальні» художні образи; вміння порівнювати можливі реакції читачів мови оригіналу й мови перекладу та прагнення до їх максимального наближення; майстерність поетичного мовлення; вербальне збереження соціально-історичного смислу; обізнаність зі специфікою літературно-стильового мистецтва; вміння до самовідсторонення в тексті перекладу). Представлено педагогічну модель застосування ІКТ у формуванні ФКМПХЛ. З метою диференціації навчання перекладачів художньої літератури розроблено навчально-методичне забезпечення авторського спецкурсу «Фахова компетентність перекладача художньої літератури із застосуванням ІКТ», що є елементом варіативної частини навчальних планів фахової підготовки у ЗВО перекладачів художньої літератури. Головною метою спецкурсу визначено створення завдань практичного характеру (на ґрунті опрацювання лекційного матеріалу), що сприяє формуванню не лише теоретичних, а й практичних знань, умінь і навичок застосування ІКТ як у перекладацькій діяльності загалом, так і у перекладацькій діяльності художнього спрямування.

2. The thesis presents the results of the research of the problem of forming the professional competence of future translators of fiction using information-and-communication technologies, in particular, the theoretical and methodological aspects of the researched problem are substantiated, the model of the specified educational interaction was developed for the first time. The content of the main research concepts has been considered: “competence”, “information and communication technologies”, “professional competence”. The author’s interpretation of the definitions is offered: “professional competence of future translator”, “professional competence of a future fiction translator”, “professional competence of future fiction translator using information

and communication technologies”. The concept of “professional competence of future translator” is considered by us as relevant and important for the successful professional activity of future translators - competence in the field of knowledge 03 Humanities, specialty 035 Philology, specialization 035.041 Germanic languages and literatures (including translation), the first language is English at the sixth level of the NQF. It has been established that the professional competence of future translators is a competence that consists of: linguistic; personal; digital; research; translation; cultural; text-creation; strategic; industry; communicative; extralinguistic components. The main advantages of using information and communication technologies in the process of forming the professional competence of future fiction translators are characterized: attracting attention to learning, which is preceded by increased motivation for the educational process; opportunities to reveal students’ creative potential through self-representation in social networks; overcoming psychological communication barriers associated with difficulties in expressing opinions in general; the possibility of working with authentic projects directly in the original language, as well as unhindered and quickly accessible communication with the original creators of modern works of art; opportunities to work remotely, at one’s own pace, with programs and applications selected individually for each individual student’s psychotype, etc. The structural organization of the phenomenon of the formation of professional competence of future fiction translators using information and communication technologies has been developed and the components of this structure have been singled out, namely: professional (proficiency in a foreign language at a high level; knowledge and understanding of the purpose and tasks of translation; the ability to effectively use translation techniques; the ability to perform effective and reliable information search; ability to plan one’s work; ability to anticipate and solve potential translation needs; knowledge of different genres and styles of texts; text editing skills); digital (information literacy (skills of working with modern ICTs); ability to create strategies for information retrieval; ability to independently eliminate simple malfunctions; media literacy; critical evaluation of information; knowledge of the basics of safe surfing the Internet); personal (attentiveness; perseverance; motivation to perform tasks; readiness for self-development, self-organisation and self-discipline; readiness for independent work; leadership; reliability; organisation), communicative (knowledge of effective cooperation with clients; readiness to work in a team; responsibility; knowledge of translation standards; knowledge of translation ethics), cognitive (knowledge of the cultural background of the countries from/into whose languages the translation is performed; knowledge of an encyclopedic nature; knowledge of current news; knowledge of various subject areas) and professional literary (the ability to preserve the national identity of the work; knowledge related to the author and his/her style; knowledge of the norms and usages of the languages involved in translation; the ability to create “original” literary images; ability to compare readers’ possible reactions of the source and target languages and strive for their maximum approximation; poetic skills; the verbal preservation of the socio-historical meaning of the text, knowledge of the specifics of literary and stylistic art; ability to distance oneself in the translation text). The pedagogical model of using information and communication technologies in formation of professional competence of future fiction translators is presented.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Новий напрямок у науці і техніці

Публікації:

- Калинич М. В., Данилюк С. С. Компаративний аналіз структури фахової компетентності майбутніх перекладачів. Перспективи та інновації науки. Серія «Педагогіка». Серія «Психологія». Серія «Медицина». 2022, 2 (7). С. 296–307. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2022-2\(7\)-296-307](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2022-2(7)-296-307).

- Калинич М. В. Дослідження сучасних потреб перекладацької галузі як передумова початку формування фахової компетентності майбутніх перекладачів художньої літератури. Суспільство та національні інтереси. Серія «Громадське здоров'я». Серія «Гуманітарні науки». Серія «Освіта/Педагогіка». Серія «Публічне управління та адміністрування». 2024. No4 (4). С. 346–357. DOI: [https://doi.org/10.52058/3041-1572-2024-4\(4\)-346-357](https://doi.org/10.52058/3041-1572-2024-4(4)-346-357).
- Калинич М. В. Статистичний аналіз оцінювання власної фахової компетентності майбутніми перекладачами художньої літератури. Наукові інновації та передові технології. Серія «Державне управління». Серія «Економіка». Серія «Право». Серія «Педагогіка». Серія «Психологія». 2024. No12 (40). С. 1093–1105. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-12\(40\)-1093-1105](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-12(40)-1093-1105).
- Калинич М. В. Аналіз систематичного та культурологічного підходів в процесі формування фахової компетентності майбутніх перекладачів художньої літератури. Розвиток сучасної освіти і науки: результати, проблеми, перспективи: матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф., м. Дрогобич, 15 черв. 2018 р. Дрогобич: ПОСВІТ, 2018. С. 164–165.
- Калинич М. В. Використання комп'ютерного перекладу в процесі навчання майбутніх перекладачів. Підготовка фахівців в умовах імплементації концептуальних засад розвитку педагогічної освіти в Україні: матеріали III Всеукр. пед. читань, присвяч. 100-річчю з дня народж. Василя Сухомлинського, м. Черкаси, 15 листоп. 2018 р. Черкаси: ЧНУ, 2018. С. 50–52.
- Калинич М. В. Поліморфізм поняття «перекладацька компетентність». Філософські аспекти професійної освіти: зб. тез за матеріалами X Міжнар. наук.-практ. конф., м. Херсон, м. Кропивницький, 17 листоп. 2022 р. Херсон-Кропивницький, 2022. С. 52–54.
- Калинич М. В. Синергетичний та лінгво-інформаційний підходи до формування фахової компетентності майбутніх перекладачів художньої літератури. Підготовка фахівців у сфері освіти та освітнього менеджменту: європейський вимір: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., м. Черкаси, 29–30 берез. 2018 р. Черкаси: ЧНУ, 2018. С. 75–76.
- Калинич М. В. Структура та зміст поняття «професійна компетентність перекладача». Соціально-гуманітарні науки та сучасні виклики: матеріали III Всеукр. наук. конф., присвяч. 100-річчю Дніпровського нац. ун-ту імені Олеся Гончара, м. Дніпро, 25–26 трав. 2018 р. Дніпро: Охотнік, 2018. Ч. II. С. 138–139.
- Калинич М. В. Формування фахової компетентності із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій. Діалогічний простір взаємодії суб'єктів освітнього процесу: філософський, соціокультурний і психодідактичний аспекти: матеріали II Всеукр. пед. читань, присвяч. 295-річчю з дня народж. Григорія Сковороди, м. Черкаси, 22 листоп. 2017 р. Черкаси: ЧНУ, 2017. С. 55–58.
- Калинич М. В. Формування фахової компетентності майбутніх перекладачів художньої літератури: контекстно-модульний підхід. Розвиток професіоналізму сучасного педагога в постнекласичній парадигмі: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., м. Черкаси, 9–10 квіт. 2019 р. Черкаси: ЧНУ, 2019. С. 7–9.
- Kalynych M. Specific Features of Communicative Interaction between a Teacher and Students in the Process of Forming Future Translators' Professional Competences. *Věda a perspektivy*. 2024. No 12(43). P. 144-149. DOI: [www.doi.org/10.52058/2695-1592-2024-12\(43\)-144-149](http://www.doi.org/10.52058/2695-1592-2024-12(43)-144-149).
- Калинич М. В. Сутність та структура формування фахової компетентності перекладачів художніх творів. Вісник Черкаського університету. Серія «Педагогічні науки». 2018. No17. С. 32-38. DOI: www.doi.org/10.31651/2524-2660-2018-17-32-38.
- Калинич М. В. Роль мотивації в процесі формування професійної компетентності майбутніх перекладачів. Вісник Черкаського університету. Серія «Педагогічні науки». 2019. No4. С. 108-112. DOI: www.doi.org/10.31651/2524-2660-2019-4-108-112.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Данилюк Сергій Семенович
2. Serhiy S. Danylyuk Serhiy

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-0656-2413

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

Код за ЄДРПОУ: 02125622

Місцезнаходження: бульвар Шевченка, буд. 81, Черкаси, Черкаський р-н., 18031, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Москаленко Олена Іванівна
2. Olena I. Moskalenko

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-3182-6801

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського"

Код за ЄДРПОУ: 02070921

Місцезнаходження: проспект Берестейський, буд. 37, Київ, 03056, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ненько Юлія Петрівна
2. Yulia P. Nenko

Кваліфікація: д. пед. н., професор, 13.00.04**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0001-7868-0155**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Національний університет цивільного захисту України**Код за ЄДРПОУ:** 08571363**Місцезнаходження:** вул. Чернишевська, буд. 94, Харків, Харківський р-н., 61023, Україна**Форма власності:****Сфера управління:** Міністерство надзвичайних ситуацій України**Ідентифікатор ROR:** Не застосовується**Рецензенти****Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Лодатко Євген Олександрович
2. Yevhen O. Lodatko

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.02, 13.00.04**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0002-4951-3259**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького**Код за ЄДРПОУ:** 02125622**Місцезнаходження:** бульвар Шевченка, буд. 81, Черкаси, Черкаський р-н., 18031, Україна**Форма власності:** Державна**Сфера управління:** Міністерство освіти і науки України**Ідентифікатор ROR:****Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Куліш Ірина Миколаївна
2. Iryna M. Kulish

Кваліфікація: к. пед. н., доц., 13.00.09**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0002-5375-5429**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

Код за ЄДРПОУ: 02125622

Місцезнаходження: бульвар Шевченка, буд. 81, Черкаси, Черкаський р-н., 18031, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Вовк Олена Іванівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Вовк Олена Іванівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Бардадим Олег Валерійович

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна